

Hodnocení plakátu na 2. stupni v přírodopise na základě kritérií stanovených učitelem

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Ing. Renata Klimešová

Název školy, na níž autor působí: ZŠ Zdice

II. Kontext:

Cílová skupina: 2. stupeň ZŠ, 6. ročník

Předmět, v němž byla technika realizována: Přírodopis

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Hodnocení plakátu na základě kritérií stanovených učitelem – z metod formativního hodnocení byla využita kritéria pro tvorbu plakátu (stanovená učitelem), vrstevnické hodnocení, sebehodnocení.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Kritéria a jejich následné vyhodnocení jsem se rozhodla do svých hodin zavést proto, aby se žáci naučili pracovat na základě jasně stanovených požadavků a následně jejich plnění vyhodnocovat.

V současné době pracujeme v hodinách s kritérii, které stanovuji dopředu já, protože je velmi náročné je stanovit s žáky a navíc v případě, že by je stanovovali sami žáci, je potřeba zvýšit časovou dotaci na danou aktivitu, kterou v současné době nedisponuji.

Konkrétně svůj postup vysvětlím na tvorbě plakátů v hodině přírodopisu na téma pavoukovi.

Postupovala jsem konkrétně tak, že jsem sestavila seznam informací, které jsem chtěla, aby v plakátu každá skupina zpracovala. Žákům jsem promítla kritéria na slidu v Power Point prezentaci, viz příloha 1, slide, každé kritérium jsme si vysvětlili.

Žáci byli rozděleni do čtyřčlenných týmů, dostali k dispozici materiály k prostudování (obrázky, texty, tablety s prezentací o pavoukovicích, učebnice, extra informace, živé pavouky k pozorování), na základě kterých vytvořili plakáty. Časová dotace na tvorbu plakátu byla 40 minut.

Poté žáci plakáty vystavili ve třídě. Znovu jsem prošla se žáky všechna kritéria a požádala je, aby plakáty ohodnotili. Každý žák dostal jeden lepík (samolepka v tomto případě zelené barvy běžně používaná v obchodech pro štítkování zboží). Zdůraznila jsem, že se mají zaměřit na splnění kritérií a lepík by měl dostat ten plakát, který splnil všechna kritéria. Pokud by se nenašel ani jeden plakát, který kritéria splňuje, měli ho dát tomu plakátu, který jich splňuje nejvíce. V případě, že by se stalo, že více plakátů kritéria splnila, měli dát lepík na ten podle nich nejzdařilejší.

Nakonec jsem vylosovala 2 žáky, které jsem postupně požádala, aby konkrétně vysvětlili, proč přiřadili lepík danému plakátu.

Na závěr hodiny jsme ještě provedli vzájemné hodnocení práce ve skupině. Žáci napsali na lístek své jméno tolikrát, kolik jich ve skupině pracovalo. Pokud bych tedy ve čtyřčlenné skupině pracovala já, napsala bych pod sebe 4x Renata. K prvnímu jménu napsali sebehodnocení, lísteček ohli tak, aby toto první sebehodnocení nebylo vidět, a poslali ho dalšímu členu skupiny. Ten ke jménu připsal, své hodnocení (tedy u první Renaty bych zhodnotila já sama sebe, u druhé Renaty už hodnotí moji práci jiný člen týmu atd.) a lísteček takto postupoval až se dostal zpět k původnímu majiteli, který si mohl přečíst, co si o jeho týmové práci myslí ostatní.

Reflexe učitele

V rámci této aktivity jsem narazila na problém s časovou dotací. Přesto, že jsem žákům dala 40 minut na práci, několik skupin mělo problém se do časového limitu vejít a do plakátu nestihli zapracovat všechny požadované informace.

Dále jsem pozorovala, že si některé skupiny práci správně nerozdělily, takže se např. stalo to, že se jeden žák zabýval celou dobu pouze kreslením těla pavouka, které ale již nepopsal, ostatní členové skupiny nezasáhli.

Přesto, že jsem kritéria probrala s žáky ústně a konkrétně řekla, co by mělo být zpracováno, ne všechny informace se na plakátu objevily. Některé skupiny se příliš detailně soustředily pouze na určitou kritériální kategorii.

V následné reflexi hodiny jsem zvažovala, zda jsem nestanovila příliš mnoho kritérií, nebo zda nebyla příliš obsáhlá. Dospěla jsem však k názoru, že pokud by žáci věnovali více času domluvě před samotnou prací a jasně si rozdělili úkoly, stihnout se vše dalo, což reflektuje plakát v příloze č. 2.c), který všechny požadované informace obsahuje. Toto jsem s žáky probrala na začátku následující hodiny. Před samotnou hodinou jsem původně zvažovala určení konkrétních rolí ve skupině (časomíra, malíř, udržovatel pořádku, informátor), ale protože přidělení rolí jsem již v minulosti zkoušela, chtěla jsem sledovat, zda si žáci role přidělí automaticky sami, což se nestalo. Z toho jsem vyvodila, že pokud budu znovu zařazovat skupinovou práci, role si opět stanovíme, přidělíme.

Při losování žáků, kdy jsem chtěla, aby zdůvodnili svoje hodnocení, došlo k tomu, že první žák ohodnotil lepíkem plakát č. 2.b), tento plakát však všechna kritéria nesplnil. Žák řekl, že se mu plakát líbil vizuálně, splnění kritérii příliš nezkoumal. Na plakátu není popsáno tělo pavouka, chybí zástupci celé skupiny pavoukoců (žáci si spletli třídu pavoukoců s řády pavouci, sekáči, roztoči a štíři). Není zmíněno žádné možné nebezpečí. Také nebyla zcela doplněna tabulka slovíček.

Druhý žák, který lepíkem označil plakát č. 2.c), naopak řekl, že procházel všechna kritéria a myslel si, že je plakát splňuje. Tento plakát opravdu kritéria splnil, i když to na první pohled nevypadá, je dost jednoduchý. Název je správný – pavoukocvi, třída a řády rozepsány, nákres těla a jeho popis také nechybí, kde žijí, čím se živí, jak se rozmnožují, rozdíl mezi samičkou a samečkem i možné nebezpečí, vše na plakátu najdeme.

Znovu jsem tedy žákům připomněla, že hodnocení by mělo probíhat především na základě splnění požadavků.

Reflexe žáků

Na konci hodiny jsem s žáky probrala, jak se jim pracovalo. Většinou se shodli na tom, že jasná kritéria jim pomohla ujasnit si, jak postupovat. Některé skupiny přiznali, že se příliš předem nedomluvili, co kdo bude dělat, proto nezpracovali všechna kritéria, a i z tohoto důvodu jim pak nestačila daná časová dotace. Uvědomili si, že v případě takovéto aktivity je nutná spolupráce všech členů týmu, aby byl úkol splněn.

Doporučení při využití v praxi:

Pokud bych měla hodnocení na základě stanovených kritérií zavádět znovu, dala bych si pozor na to, abych opravdu důkladně zdůraznila, že je potřeba zapracovat všechna kritéria, stanovila bych časovou dotaci na domluvu spolupráce a rozdělení jednotlivých úkolů ve skupinách.

Dále bych omezila hodnocení lepíky na celou skupinu, tedy jeden lepík by dostala celá skupina, nikoliv jednotlivec, tím pádem by se museli shodnout všichni členové týmu, kterému plakátu lepík udělí. Došlo by tedy opět k návratu ke kritériím, podle kterých mají splnění úkolu hodnotit.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení

Příloha 1: Power Point prezentace – kritéria plakátu

Příloha 2a: Plakát s částečně splněnými kritérii, ohodnocen lepíky

Příloha 2b: Plakát s částečně splněnými kritérii, ohodnocen lepíky

Příloha 2c: Plakát splňující kritéria, ohodnocen lepíky

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

